

TOLLESSON, PEHR

**Kyrkoherden Pehr Tollessons Bref till en
högförnäm herre, om skomakaredottren Sara
Stina Schultz, som troddes vara besatt af
orena andar. Stocholm [!] , tryckt hos M.G.
Lundberg, 1828.**

Stockholm
1828

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

SCHULTZ, S.S.

Folkklitt
Bjogi
(K)

Ex. A.

Kyrkoherden

PEHR TOLLESSONS

1700-1829

B r e f

till

en Högförnäm Herre,

om

Skomafaredottren SARA STINA SCHULTZ,

som troddes wara besatt af Drena
Andar.

SEDESOM,

tryckt hos M. G. Lundberg, 1828.

S
be
tel
wo
och
up
ho
af
hja
na
den
och
E
fo
ja
tel
län
fö
bel
all
de
wo
fö
dla
E
en
St
zo
ta
ell
te

Till ödmjukaste ålydnad af Eders Excellens's nådiga befallning utbeder jag mig nu få afgifwa min berättelse om den ryktbara människa, som, under min själwård wid Danwicks Hospital, der någon tid wistades, och med så mycket större skäl ådrog sig en ömmande uppmärksamhet, som det högst sällsamma tillstånd, hwari hon war försatt, tycktes nog tydligen utwisa att hon af en Önd Under alldeles war lekamligen besatt. Min hjertliga önskan är, att härwid wara lycklig nog kunna göra Eders Excellens ett nöje, och derföre beskrifwa denna owanliga händelse med all den liflighet, redighet och noggrannhet, som det wigt så wäl förtjenar och Eders Excellens's nådiga wäntan med all rätt af mig fordrar. Strax, och wid sjelfwa förloppet, uppsatte jag wäl skriftligen för mig sjelf en fullständig berättelse här om; men som detta papper antingen blifwit utlånt och sedan icke återbekommit, eller är af mig så förlagd, att jag icke kan igenfinna det, fruktar jag beklagligen, att numera, så långt efteråt, jag icke så alldeles noga kan erinra mig alla omständigheter; men det får jag dock nåden försäkra, att de mesta och märkwärdigaste ännu äro hos mig i friskaste minne, och skall jag uppgifwa dem med all den sanning och öwårdighet jag, wid mitt dyra embetes helgd, är Gud, Eders Excellens och saken skyldig. — Nämnda människa war en Skomakares dotter i Stockholm, wid namn Sara Stina Schultz; wid ankomsten till Danwiken omkring 20 år gammal. Nedan förut, och i början af 1780-talet, då hon med sina föräldrar bodde wid ett Bruk eller en Herrgård i Södermanland, hade jag hört mycket talas om henne, såsom, efter de flestas tankar, af

ett fremmande wäsende posefederad. Twenne Prestmän i orten, en Tybeck, Huspredikant hos framlidne Landshöfdingen Baron Liljencrantz och en PastorsWidjunkte Ökner, bägge kända för mycken ömhet och nit i sitt embete, och som bägge ännu lefwa, hade, jemte Medicincine Doktorn och Lektorn Österman i Strengnäs, i synnerhet med all omsorg sökt utforska huru med henne och hennes besynnerliga-tillstånd kunde wara bestäfsadt; och länge twiflande om det kunde wara en lefamlig besättning, ändtligen efter nogaste undersökning med all wisshet funnit att så werkligen war. Genom deras bemyndanden skall hon ock stundom blifwit befriad ifrån sina swåraste plågor; men ock lika ofta genom sitt eget förwällande deruti återkastad. Ändtligen blef hon på Konungens befallning hertad till Lazarettet i Stockholm, att der, genom medicinens hjälp, botas; men då detta, oakadt all använd slit, under ett halft års wistande derstädes, icke wille lyckas, kom hon såsom obotlig, hösttiden 1783, till Danwils Hospital, att der njuta så kalladt feibröd för sin öfriga lifstid. Jag tog henne då strax under nogaste uppsigt och wård, och lät henne natt och dag bewakas af pålitligt folk, med tillsägelse att, wid minsta hennes åkomma, gifwa mig bud derom. Med sorgfällighet undersökte jag hennes själattillstånd och fann henne i sin Christendomskunskap ganska swag och till hjerta och sinnelag mycket hård, obändig och sträf, samt i synnerhet fallen för en utomordentlig hetfighet, ondskas och arghet. Wid minsta widrigea tillfällighet kom hon i en håftig rörelse, darade, skar tänderna, stampade och for ut i de otidiga ste ord. På tillfrågan om hon hade och nyttjade några Gudliga böcker, wisade hon mig, fast med en synbar öwiltja, sin Cateches och Psalmbock, jemte några andra små Traktater, dem jag, icke utan werkelig bestörning, fann wara nästan öfwerallt fullkritade med de wederstyggliga figureer, som wanligen plåga afbildade djef-

wulen. Jag bestraffade henne allwärtligen för detta skändliga upptåg; men då sade hon sig hafwa en så stor och besynnerlig kärlek till den Onde, att hon aldrig kunde låta bli att tänka på honom och med en slags förtjusning umgås med honom både när och frånwärande. Desså berättade de, som woro beständigt omkring henne, att hon ofta i största hast af en oemotståndlig drift sprungit ut, likasom för att tala med någon, hörde henne ropas wid namn och sågo den Onde i hwarjehanda skepser, än som en stor svart hund, än som en wälklädd Herre, än som en fogel, o. s. w.; hwarjemte de ock hörde honom än bulsa, än tjuta, än raspa på wäggarne, än på annat sätt gifwa sin närwarelse tillkänna; försäkrandes de, att de allför wäl kunde åtskilja hans bullrande tillställningar ifrån allt hwad eljest wanligt plågar förefalla. Jag efterfrågade orsaken och anledningen till allt detta, och då berättade hon, att när hon war på 6:te året gammal, hade hon af sin fader, som då bodde i Stockholm, och emot henne skall warit mycket strång, en gång blifwit stickad till en bagarebod med en Plåt eller Niodalers sedel, att derföre köpa bröd. Denna sedel hade hon tappat, och af fruktan att derföre blifwa på det hårdaste straffad, hade hon då i sin ångest tänkt fasta sig i sjön. I detta sitt uppsåt går hon till bryggan wid Nybrohamnen, och der möter henne en wacker rödklädd Herre, som strax tilltalar henne med mycken godhet, säger sig weta hwad hon årnade göra, warnade henne, gaf henne igen sin förlorade sedel, och lofwade att, om hon framdeles wille komma i hans tjenst, älska och lyda honom, skulle hon få mycket godt och ingen widare nöd behöfwa lida. Derefter skall samme man sedan wisat sig som oftast för henne i åtskilliga skepnader, yppat sig för henne hwem han wore, och ändtligen dels med lock, dels med hot så intagit och fångstat henne, att hon måst lofwa honom allt hwad han begärde. Intill

sextonde året hade hon af honom föga eller intet känd några plågor; men derefter började de håftigt öfversfalla henne, och det på mångfaldigt sätt, stundom flere dagar å rad, stundom med någon, ehuru liten, tids hwila. Efter hennes ankomst till Danwiken dröjde det ock icke länge, förrän jag med många andra närvarande fick se de förskräckligaste prof derpå.

Väst hon war till kroppen som mest frisk och sund och till sinnet redig och förnuftig, blef hon i en hast mycket tankfull och nedslagen, började derpå så håftigt skålswa och darra, att jag trodde alla hennes leder och allt hwad i henne war skulle alldeles sönderskakas. Härunder sprang hon, bister och förtwiflad, af och an på golfwet som en ursinnig, slet och ref sitt hår, gnisslade med tänderna, stampade i golfwet, gaf upp de gällaste anskri, såg härwid som oftast åt fönstret och wille med wåld ut på dörren, samt när det förhindrades, dels ömkligen tiggede och bad om lof dertill, dels skällde och bet omkring sig med all möjlig argghet åt dem, som wille hejda henne. Säfängt war ock för alla andra att hålla henne inne; men då jag ställde mig i förwäg för henne, tycktes hon wäl wilja rusa på mig, men kunde ingenting uträtta. Under allt detta drack eller rättare slukade hon i sig en så förfärlig mängd af watten, att hon wäl tycktes deraf kunna brista sönder. Ehuru hon till werten war nog liten och klen, kunde dock flera styfwa och starka karlar icke hålla henne. Hon slet sig lös utan svårighet och undslapp dem än med wåld, än med behändighet och list, men alltid qwickt och snällt. Med mycken möda, och icke utan på min befallning wid Gud, kunde hon bringas att lägga sig på sängen, och då syntes tydligen för allas ögon, att innanifrån i hennes underlif kommo hår och der tåta och håftiga stötur utåt, och kändes när man lade handen derpå, likasom hade en mötande knytnäfwet uppdrifwit och kastat dem tillbaka.

Efter någon stund, längre eller kortare, hördes liksom ett väder med något roflande uppgå genom bröstet och halsen, och i ett ögonblick förvandlades hennes ansigte till ett ganska hiffligt utseende. Det uppsvällde till en anseelig storlek och blef i stället för blodrött, som det förut war, kriehwitt. Hennes ögon stodo widt öppna, sågo wilda och förskälda ut, wisade intet annat än det hwita, och wredo sig stundom, fast långsamt, af och an, allt utan att någonsin blinka. Hennes mun utdrogs åt båda sidor och war högst wederskyggligt grinande. Hela kroppen war härunder stel och hård som ett stycke tråd, till hennes andedrägt kunde icke minsta tecken förspörjas, och när man kände på hennes puls kunde deraf något enda slag icke märkas. Hon for dock härwid upp, snällt som lungelden, och blef stundom stående kapprak, stundom sittande i fången utan att kunna böjas tillbaka. Hon gaf upp ett flatt gapkratt af ha, ha, ha! spottade de kringstående i ansigtet, talte fort och hastigt några korta, men bittra ord, bestående mest i öknamn, dem hon gaf de närwarande, i bannor och efterhårnningar, alltid med en besynnerligen förskäld, antingen mycket grof eller mycket fin röst, som tycktes liksom wara ihållig eller isolerad och komma från en talande bild eller tom tunna. Jag får näden försäkra, det allt detta war så förfärligt, att jag trotsar den största hjelte hafwa wid denna åsyn kunnat wara utan håpenhet. Gerna sökte hon härwid göra sig sjelf och andra skada. Hon bet sig sjelf i armar och finger. Hon wiste behändigst skaffa sig och undangömma knifwar och saxar, och wille uppåta allt hwad hon kunde öfwerkomma. I synnerhet hade hon en stor lust att nedswälja knappnålar, det hon ock, oaktade all använd försigtighet att afböja det, många gånger verkligen gjorde. Andra wille hon bita, klösa, sparka och omkullstöta, och föregick allt detta så lömskt, så qwicket och hastigt, att med

all möjlig uppmärksamhet, man oftast ej kunde wakta sig. För mig hade hon någon slags aktning och råddhåga, bad under anfallen att de för ingen del skulle falla mig, och när det likväl skedde och jag kom, tycktes hon deröfwer blifwa förbittrad, men sökte dock icke så mycket efter att göra mig någon skada. Det oaktadt hände någon gång, att då jag som knappt på ett ögonblick hunnit wända mina ögon ifrån henne, gaf hon mig med foten en så stark stöt för bröstet, att jag så när fallit baklänges, och då jag frågade hwarföre detta skedde, swarade hon med mycken förnöjelse och ett illst leende: det roar mig. En annan gång stög hon upp som en blixt och stet min prestfråge af mig, den hon stoppade i munnen och wille nedswälja, och då jag åstwen härwid frågade, hwarföre hon så gjorde, swarade hon: han är mig till förtret. Åter en annan gång föreföll något annat likaså wanartigt, och är omöjligt att kunna uppräknat allt det sällsamma och förunderliga som med henne föregick. I synnerhet woro twänne uppträden likaså märkliga som försträckliga. Under ett tillstånd, som war högst oregeligt och försatte de närwarande i lifsfara, kallades jag till henne. Hon låg i sängen, och wid mitt första intråde genom dörren, ropades med all möjlig wildhet och håftighet till mig: Kom intet hit, jag wrider halsen af dig. Jag gick likwäl i H:Erans Jesu namn, och fann henne då i en ställning, den all ärbarhet och anständighet förbjuder mig att nämna. Ett owäsende och ett upptåg föreföll, som war mer än grusligt; men då jag föll ned på mina knän wid sängen och gjorde en kort bön till Gud, saktades det mer och mer, och omsider alldeles upphörde. En annan gång och då framlidne Herr Under:Ståthållaren Axelsson war wid Danwiken i någon embetsförwårdning och troddes komma upp i denna olyckligas rum att bese henne, hade

hon tåta anfall af sin plåga; men inemot Denne Herre wäntades, upphörde den, åfwensom gemenligen när någon betydande och förnäm kom; det sadess genom henne, att de skulle ingenting få se, man skulle wäl weta akta sig, m. m. Jag tvingade henne likwäl då så, att hon måste förblifwa i sitt ömfliga tillstånd så länge jag wille; men hwad det kostade henne, hwad pina och qwal det förorsakade, hwad bitterhet och arghet hon utöste, hwad buller, tjutande, wälände, skälände, kroppens skakande, lemmarnes brytande och med ett ord gruffigt graßerande det åstadsom, kan aldrig omtalas, aldrig af mig än i dag utan rysning påtänkas. Jag trodde att menniskan härwid skulle alldeles gå förlorad, och ehuru Gud styrkte mig med mycken frimodighet, war jag sjelf icke utan farhåga för mitt eget lif. — I allmänhet warade paroxysmerna ofta hela timmar, förnyades flera gånger å rad efter någon stunds mellanstånd, och woro till symptomerna wißt icke alltid lika. Smellertid och medan de påstodo, försökte man de frastigaste menskliga medel att få henne till rätta, men allt förgåwes. Swarken kallt watten eller starkaste stinkspiritus, eller djupaste stygn med grofwa sylar och nålar kunde något verka på henne. Hon war och blef utan all både sansning och känsla, det ock närwarande sfielliche Läkare funno och måste medgifwa. Men detta oaktadt igenkände hon wäl alla bekanta och kunde nämna dem wid namn, swarade precist och redigt, fast mycket kortt och hårdt, på alla frågor som gjordes henne, och kunde till och med berättta saker, dem jag wißte wara verkliga, men som jag ock lika säkert wißte att hon, sig sjelf lemnad, alldeles icke kände. Allt tycktes således nog tydligen förwåda, att någon fremmande warelse agerade genom henne. Också är det ganska märkligt, att hon på in- tet sätt kunde styras och hjälpas, icke tvingas att tala och swara mer än hon sjelf wille, icke återkomma

till sansning och känsla förden paroxysmen war ute, utan allena genom Guds Ord och ifsynnerhet med anropande af det dyra Jesu namn. Så snart det med wördnad och andakt nämndes och någon befallning skedde derwid, gaf hon strax, ehuru ej utan synbar wderwilja, wika: jag fick herne till allt hwad jag wille, paroxysmen upphörde eller förlängdes efter behag, och på alla frågor gafs, fast stundom efter något motstånd och swinkande, nöjaktiga swar. Härigenom kunde jag lätt, utan någons biträde, regera henne, få henne att återgifwa de knappålar och hwad anhat mera, som hon nedswäljt (och hwarwid, till bewis att det werkligen warit nedswäljt, hon ofta hade kränningar och uppkastning, och det som återgafs war fullt med slem och blod), och i allmänhet göra mig besked för allt sitt företagande. Bland frågor, som jag gjorde, woto de märkligaste: hwem som gifwit den Onde Anden lof att ingå i denna menniska, hwarpå swarades först: det angår dig intet; men på ytterligare befallning i Jesu namn, sades: det har menniskan sjelf gifwit mig. Då jag härwid inwände att hon hade dertill ingen rättighet, hon wore ett Guds Creatur, hon stod under hans beskydd m. m., sades: Han har ock gifwit mig lof. Jag frågade hwar före och till hwad ända han, den Onde Anden, wille besitta och plåga menniskan. Swar: Jag will roa mig. — Är det då någon lisa för dig i dina plågor, att plåga andra? sade jag. Han swarade: Ja. — Men för hwar gång du plågar andra, får du då icke sjelf efteråt allt större plågor? Härwid teg han, menniskan gnistade med tänderna, tuggade, stälste och darrade, och gaf ifrån sig ett ömkligt låte. Anden wille ock gå boret, afwensom alltid, när några allwarsamma frågor, som ej behagades, föreföllo, han alltid sade: Tu skall jag gå min wäg, skall du få se; gick ock, om han fick mitt lof dertill, och då bör

jad
ler
fall
wa
all
Dr
Hr
fan
Ja
Ja
blo
te
S
der
wi
hå
wil
slip
rad
Ne
Ket
jag
wa
ber
nå
fö
an
sy
ma
än
stil
Se
all
H
fö

Jades antingen de omtalade stötningarna i underlifwret el-
 ler upphörde strax hela paroxysmen. Men då jag be-
 fallte, måste han alltid lyda och wara qwar samt gif-
 wa swar på det jag frågade. Är wäl du, sade jag,
 alldeles rent af en djefwul? Han swarade: Nej. —
 Är du då en af de fördömda menniskoandar? Ja. —
 Hwad heter du? Legion. — Du är således icke en-
 sam, du har då många andra onda andar med dig?
 Ja. — Stå de under ditt befäl och måste lyda dig?
 Ja. — När war du lefwande och till i werlden?
 I Christiern Tyranns tid. — War du med wid
 blodbadet på Stockholms Storrtorg? Ja. — Du tyck-
 te wäl mycket derom? Ja. — Hwad war du då?
 Ståthållare på Slottet. — Förde du wid blodba-
 det något befäl? Ja. — Hwad hette du då. Här-
 wid nämndes ett stort och wälbekant namn, som jag
 här, af aktning för den ännu lefwande familjen, icke
 will utsäta. — Har du då någonsin hopp att kunna
 slippa din fördömmelse och blifwa frelst? Swarpå swa-
 rades högt, men något mildt: Ja, må du weta.
 När, frågade jag; swar: Det wet jag intet. Myc-
 ket annat war wäl, hwarom wi samtalade; men som
 jag numera icke så noga kan erinra mig. Märkligt
 war, att i detta tillstånd, oaktadt allt mitt yttersta
 bemödande, jag aldrig kunde twinga menniskan att
 nämna Jesu namn eller låsa Fader wår. Jag för-
 sökte det ganska ofta; men allt fäfångt. Då jag ock
 anförde några Skriftens språk om Jesu försoning för
 syndare, Jesu seger öfwer satans rike, och nåd och
 makt att göra salig, tycktes raseriet än blifwa större,
 än mindre; än syntes såsom någon uppmärksamhet och
 stilla tystnad skulle gifwas deråt. Imellertid, genom
 Jesu kraftiga nåd, blef menniskan, som jag trodde,
 alldeles befriad från detta sitt onda; men det återkom.
 Hon war fri stundom flera weckor, men bäst det war
 föll hon in deri. Jag förundrade mig och oroades

deröfwer ganska mycket. Ändtligen fick jag weta orsaken. Hon föll stundom under sitt friska tillstånd i en djup och stilla sömn, hwarunder hon sakta, men alltid redigt och förnuftigt talade, och som det tycktes, mycket förtroligt. Jag lyfnade och fann att der både talades och swarades, och att samtalen mest angick hennes tillstånd, med uppmuntran att söka Gud och underwisning, huru hon skulle förhålla sig att blifwa det onda qwitt och få en frelst själ. Jag besto att betjena mig af dessa tillfällen, och ställde mig alltid såsom frågande, och till min verkliga tillfredsställelse fick jag upplysning om hwarjehanda bekymmersamma omständigheter angående henne. Bland annat frågade jag och då, hwaraf det kom, att den Onde Anden, som war utdrifwen, åter fick ingång i menniskan. Och härpå swarades, att hwar gång han återkom och fick makt med henne, hade han twungit eller lockat henne att gifwa honom lof att få ingå i henne, hwarförutan han aldrig kunnat urätta något, äfwen som hon och alltid då måst lofwa att göra honom till wiljes, och derigenom ingå med honom i ett slags förbund eller band; detta band borde nödwändigt upplösas, och borde hon waken tillstå och bekänna hwad det warit, som hon lofwat honom; härtill kunde hon ej gerna förmas godwilligt, helst hon war så beherrskad af den Ondes makt, att om hon än wille, hon hwarken fick, kunde eller tordes; hon måste således härtill twingas med kraft, och om ej annat wille hielpa, piskas med ris. Jag verkställde detta, tog henne i skarpaste förhör, sökte på allt sätt att få henne till bekännelse, först genom bön och Guds Ords föreställningar, men fann tydligt att, ehuru gerna hon wille och ehuru nära hon ofta war att bekänna, war det liksom hennes tunga warit bunden, så att hon icke kunde tala; jag lät derpå en beskedlig man gifwa henne ris, och det med all strånghet; och då kom hon till ren bekännelse; jag fick

weta hwarjehanda ohyggligheter; jag underwiste henne, lärde och warnade henne, sökte bereda hennes hjerta till härtning inför Gud, och i det fallet försäkrade om Guds nåd och förlåtelse, frisade henne från sitt oberhörigt ingångna löfte, förmanade henne att framdeles wakta sig, att ej loftwa den Onde något o. s. w., hwarpå hon åter hela långa tiden alldeles intet ansall hade. Det förstås, att allt detta skedde imellan paropysmerna och då hon egde sitt menstliga förstånds fulla bruk. För öfrigt såg och wiste jag wäl, att hon aldrig kunde fullkomligen hjelpas, förvån hennes wilja, hjerta och hela förderfwade moraliska karakter blefwe i grund förbättrad. Jag arbetade således genom Guds nåd derpå allt hwad jag kunde, och till Guds pris och luf tyckte jag mig finna att det hade döskad werkan. Hon blef omsider så alldeles befriad ifrån sitt olyckliga onda, att hon nästan ett helt år icke hade minsta kånning deraf. Hon kom derpå, såsom fullkomligen återställd, bortt ifrån Danwiken; skall likwål sedan efter någon tid fallit in i liderlighet och kommit på Splinhuset, derifrån hon dock, genom wisa betydande wänners åtgärd, fick tillfälle undankomma och öfwerfördes till Köpenhamn, der hon för några år sedan ändtligen med döden afgick; utan att, så mycket jag kunnat få höra och weta, hon efter bortkomsten från Danwiken blifwit widare beswärad af någon lefamlig besittning.

Sådant, min nådige Epellens! är sammanhanget och förelöppet af denna, som jag tror, högst märkwärdiga händelse. Om med des beskrifning jag ej alldeles gjort mig Eders Epellen's nådiga bifall owärdig, räknar jag det för en synnerlig lycka. Wist äro många omständigheter förbigångna; men det hufwudsakligaste är dock anfördt. Jag har welat wara korrekt. Brifternas räckes då Eders Epellens nådigst förlåta. Sanningen af allt, kan af flere hundrade menniskors

wittnesbörd besyrkas. Den är icke urminnes. Men-
niskans fader, menar jag, lefwer än. De begge be-
skedlige Prestmän, som först hade henne om hand,
äro ock ännu i lifwet, och kunna, enär så påfordras,
intyga hwad de hört och sett. Min Adjunkt, nume-
rande Kongl. Hofpredikanten Sundelius, och Skolmä-
staren, nu Ryrkoherden på Åland, Schös, jemte många
andra trowärdige män, woro ofta med mig tillstådes
såsom ögonwittnen till allt hwad som föregick. Saken
är således icke lönnlig, icke twistlig. Jag har berättat
den enkelt och utan tillägg, opartiskt. Jag innehåller
ock gerna med mina reflexioner deröfwer. De upp-
komma och göra sig sjelfwa hos alla wärdtänkande, och
Eders Exellens är för upplyst att icke finna hwad här-
om dömmas bör. Jag wet wäl att i en tid, då nästan
både Gud och djestwul nekas, åtminstone man lefwer
så, som skulle de icke wara till, håller det för widskep-
ligt, löjligt och orimligt att tro någon lekamlig den
Ondes besittning numera gifwes; men jag för min del
är dock fullkomligen öfvertygad, att hwad som förut
hände, kan hända ännu, och att för måste all Bi-
bliff sanning wräckas och förswinna, än så länge werld
och menniskor äro stadde i det onda, den Ondes makt
och tillgänglighet till de onda kan upphöra. Wiste är,
att mycket härwid kan förefalla, som är en werkan af-
den onda menniskans bedrägeri och list; men jag tror
att ock detta är ett satans påfund, som han nyttjar
för att dermed förwilla folket, bortblanda sanningen
och så mycket säkrare hålla sig och sina werkningar
fördolda. I alla fall bör för tusende bedrägerier, det
sanna, rätta och verkliga i en sak ingalunda ominter-
göras. Den upplyste finner snart och lätt skillnaden,
waktar sig att icke falla ifrån den ena ytterligheten till
den andra, och, som man säger, utkasta barnet med
ldgwattnet. Han upptäcker bedrägeriet, han föraktar
det; men han älskar, han söker, han ser och bifaller

ock sanningen. Wißt är det ock, att det tyckes strida mot den Ondes eget intresse, att genom lekamliga besittningar så uppenbart gifwa sig tillkänna. Han synes derigenom mer skrämna folket ifrån sig, och ju doldare han kan utöfwa sitt wälde och sin makt i werlden, desto friare och säkrare måste hans framgång wara. Också finner han sin räkning bäst derwid, att inbilla menniskan, det han är långt bortre, just då han sitter henne som närmast i hjertat och är en herre öfwer hela hennes sinne och lefwerne. Han regerar säkrast i frid, när man tror honom icke wara till. Han besitter helst andligen, och derföre äro lekamliga besittningar högst sällsyna; men ock derföre wißt icke hwarken omdjliga eller oerhörda. Man läse blott, utom hwad som står derom i vår heliga Bibel, en öfwen på Swenska utkommen Traktat, det borttappade Såret kallad, af salig Chr. Scriver, en man, allmänt wördad för Gudsfruktan och upplyst nit, och som wißt icke låt förwilla sig af sken af bedrägeri. Wi känne alltförlitet andarnes werld. Och ho wägar den fräcka förmåtenheten att utstaka hwad de kunna eller intet kunna göra? Ho dristar afmåta huru långt den ledjan råcker, hwarmed de onda andar äro bundna? Ho känner deras affigter, deras uträkningar? Ho wet icke, att med all sin slughet är satan en dum djefwul, som ofta i sitt blinda raseri kan företaga det, som ländet hans rike till största skada? An när wi betänke hwad Gud i sin wisshet och rättfärdighet kan tillåta menniskor till skräck och warnagel? An hwad hans kärlek gör till deras förbättring? Och manne intet, när en Gudomlig Öfwerkraft will, alla djeflar måste lyda också twertemot deras wilja? Det wet jag förwisso, att den barmhertige Guden, som icke will någon syndares död, nyttjar alla medel till ett förderfwadt släges omwändelse, bättring och upprättelse. Detta är ock helt säkert ändamålet å Guds sida, när Han tillåter

någon lekamlig besittning förekomma. Och hvarföre
 neka denna? Beklagligen, jag fruktar att den är all-
 männare än man vill tro. Alla passioner, när de
 drifvas till en vis höjd öfver mensklighet, när de ut-
 bryta i ett slags raseri, hvaraf kommer det? Betrak-
 tom till ex. en usling, som är stadd i vredens och
 ilskans utbrott, och sågom hwen som regerar och be-
 sitter honom. — Men jag måste afbryta, och fruktar
 att jag redan nog länge missbrukat Eders Exellen's
 tålmod. HERren förbarme sig nådeligen öfver vår
 i synd och säkerhet nedsänkta werld! HERren för-
 träde satan under våra fötter snarligen.

Med djupaste wördnad har jag den nåden framhärda,

Eders Exellen's

underdån-ödmjukaste tjenare,
 PEHR TOLLESSON.

Nårtuna den 28 April 1798.

www.books2ebooks.eu